

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI-4101-04-01/2012
P/12/057

Białystok, dnia 13 lipca 2012 r.

**Pani
Aleksandra Muszczyńko
Dyrektor
Specjalnego Ośrodka
Szkolno-Wychowawczego Nr 1
w Suwałkach**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Suwałkach (zwanym dalej „Ośrodkiem”) kontrolę organizacji w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz finansowania zadań w tym zakresie.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 29 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo nieprawidłowości, organizację kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz finansowanie tych zadań. Pozytywną ocenę uzasadnia przestrzeganie zasad przyjmowania uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych, prawidłowa organizacja nauczania, zapewnienie uczniom niepełnosprawnym właściwych warunków do nauki, w tym opieki psychologiczno-pedagogicznej oraz odpowiednio wykwalifikowanej kadry nauczycieli, właściwe sprawowanie nadzoru pedagogicznego, prawidłowe gospodarowanie środkami finansowymi oraz rzetelne wykazywanie w Systemie Informacji Oświatowej (zwanym dalej „SIO”) liczby uczniów niepełnosprawnych.

---

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- nieplanowania działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposobu ich realizacji dla uczniów Szkoły Przesposabiającej do Pracy,
  - nieinformowania na bieżąco, w formie pisemnej, rodziców lub pełnoletniego ucznia o ustalonych formach, sposobach i okresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiarze godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane,
  - niezapewnienia na jednej kondygnacji budynku Ośrodka pomieszczeń higieniczno-sanitarnych przystosowanych dla osób niepełnosprawnych.
1. W latach szkolnych 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012 w Ośrodku uczyło się odpowiednio 137, 129 i 119 uczniów niepełnosprawnych, o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Prawidłowo dokonywano naboru uczniów. Zgodnie z postanowieniami § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. *w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych*² podstawę przyjęcia stanowiły orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, wydane przez zespół orzekający, działający w publicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz wnioski rodziców. Analiza dokumentacji 119 (100%) uczniów niepełnosprawnych uczących się w roku szkolnym 2011/2012 wykazała, że posiadali oni aktualne orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

Nie wystąpiły przypadki przekroczenia limitu liczebności uczniów w klasach (w każdym z badanych lat szkolnych Ośrodek dysponował wolnymi miejscami). Statut Ośrodka spełniał wymagania określone kolejno w załączniku Nr 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 21 maja 2001 r. *w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół*³.

2. Obowiązkowe zajęcia edukacyjne realizowane w Ośrodku były zgodne z ramowymi planami nauczania określonymi w załącznikach do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. *w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych*⁴. Liczba godzin poszczególnych zajęć edukacyjnych odpowiadała wymiarowi tych zajęć, określonego w ww. rozporządzeniu.

Właściwie zorganizowano także nauczanie dla 5 uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia indywidualnego. Nauczanie odbywało się w domu ucznia, a wymiar godzin zajęć edukacyjnych odpowiadał wymogom określonym w § 8 ust. 1 pkt 1-4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008 r. *w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży*⁵.

Uczniom niepełnosprawnym Ośrodka zapewniono możliwości rozwoju zainteresowań poprzez udział w zajęciach pozalekcyjnych. Organizowano m.in. zajęcia: sportowe, teatralne, plastyczne, techniczne, informatyczno-medialne, taneczne, muzyczne oraz ekologiczno-regionalne.

---

² Dz. U. Nr 26, poz. 232 ze zm.

³ Dz. U. Nr 61, poz. 624 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 15, poz. 142 ze zm.

⁵ Dz. U. Nr 175, poz. 1086

3. Należycie realizowano zalecenia zawarte w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego. Niepełnosprawnym uczniom zapewniono zajęcia stymulacji (w tym rozwoju funkcji poznawczych, pamięci, uwagi i myślenia), rewalidacji (zajęcia logopedyczne i rehabilitacji ruchowej), terapii (integracji sensorycznej, terapii pedagogicznej i EEG biofeedback), usprawniania (terapia mowy i orientacja przestrzenna) oraz rozwijania potencjalnych możliwości i mocnych stron ucznia (w tym warsztaty umiejętności społecznych, zajęcia ruchu rozwijającego).

Ośrodek udzielał również, za pośrednictwem szkolnych specjalistów (pedagoga i psychologa), pomocy rodzicom uczniów niepełnosprawnych, tj. porad i konsultacji (w kontrolowanym okresie pedagog Ośrodka udzieliła łącznie 160 porad i konsultacji, zaś psycholog – 71).

4. Zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych⁶. Pani Dyrektor powołała zespoły nauczycielskie, które dokonały wielospecjalistycznej oceny funkcjonowania uczniów niepełnosprawnych i opracowały dla nich indywidualne programy edukacyjno-terapeutyczne. Programy te spełniały wymagania określone w ww. rozporządzeniu. Niemniej jednak:

- zespoły nauczycielskie nie planowały działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposobu ich realizacji w stosunku do uczniów Szkoły Przystosobianej do Pracy, wymaganych w § 20 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁷,
- Pani Dyrektor nie informowała w formie pisemnej rodziców lub pełnoletniego ucznia o ustalonych formach, sposobach i okresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiarze godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane, mimo wymogu z § 21 ust. 2 ww. rozporządzenia.

5. Zgodnie z wymogami określonymi w § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁸, Pani Dyrektor opracowała i terminowo przedstawiła Radzie Pedagogicznej Ośrodka plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2009/2010, 2010/2011 i 2011/2012. Plany zawierały elementy wymagane postanowieniami § 21 ust. 2 pkt 1-3 tego rozporządzenia.

---

⁶ Do dnia 31 sierpnia 2011 r. obowiązywało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 stycznia 2005 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. Nr 19, poz. 167)

⁷ Dz. U. Nr 228, poz. 1487. Do dnia 31 sierpnia 2011 r. obowiązywało rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11, poz. 114)

⁸ Dz. U. 168, poz. 1324

W latach 2009/2010 i 2010/2011 w Ośrodku przeprowadzono ewaluację wewnętrzną i sporządzono z niej raporty. W raportach ustalono m.in. działania do podjęcia w każdym z badanych obszarów ewaluacji oraz sporządzono wnioski i rekomendacje (zalecenia). W wyniku ewaluacji uzyskano m.in.: dane dotyczące działalności Ośrodka, zorganizowano spotkania zespołów problemowych nauczycieli, oceniono postępy uczniów i objęto ich zajęciami pozalekcyjnymi oraz zaktywizowano do udziału w życiu Ośrodka rodziców niepełnosprawnych uczniów. Raporty z ewaluacji wykorzystano do opracowania planu nadzoru pedagogicznego na kolejne lata szkolne.

Sprawozdania z nadzoru pedagogicznego oraz działalności Ośrodka przedstawiano Radzie Pedagogicznej, zgodnie z postanowieniami art. 40 ust. 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty*⁹.

6. Kadra pedagogiczna Ośrodka była właściwie przygotowana do pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Analiza kwalifikacji 48 nauczycieli, tj. po 16 (20,%) w każdym badanym roku szkolnym wykazała, że wszyscy pracownicy pedagogiczni posiadali uprawnienia wymagane postanowieniami § 3 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w *sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudniać nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli*¹⁰. Ponadto nauczyciele (od 16 do 19 w zależności od roku szkolnego) korzystali z różnych form doskonalenia i doskonalenia zawodowego w zakresie pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Ośrodek zatrudniał na etatach niezbędnych specjalistów, w tym pedagoga i psychologa. Realizowali oni obowiązki określone w § 29 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w *sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach*, w tym m.in.: udzielali pomocy psychologicznej i pedagogicznej, podejmowali działania indywidualne i grupowe z uczniami, koordynowali pracę odrębnie powołanych zespołów ds. specjalnych potrzeb edukacyjnych, udzielali porad i konsultacji pracownikom Ośrodka i rodzicom niepełnosprawnych uczniów, sporządzali opinie psychologiczne i pedagogiczne oraz współpracowali z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i sądami.

7. Zgodnie z wymogami określonymi w art. 67 ust. 1 *ustawy o systemie oświaty*, Ośrodek zapewniał uczniom możliwość korzystania z przestronnych i utrzymanych w czystości pomieszczeń do nauki, w tym 7 pracowni przedmiotowych, 33 pomieszczeń klasowych do przeprowadzania zajęć, internatu i zespołu obiektów sportowych (tj. sala gimnastyczna, basen do rehabilitacji ruchowej i plac sportowo-rekreacyjny).

W Ośrodku, w tym w Internacie zadbano o bezpieczeństwo. Uczniom niepełnosprawnym zapewniono dogodne warunki korzystania z obiektów. Ośrodek posiadał windę umożliwiającą osobom niepełnosprawnym dostęp na każdą kondygnację, a kształt i wymiary drzwi wejściowych gwarantowały swobodę poruszania się osobom na wózkach inwalidzkich.

---

⁹ Dz. U. z 2004 r., Nr 256, poz. 2572 ze zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 50, poz. 400 ze zm.

Niemniej jednak na I piętrze budynku Ośrodka, wbrew wymaganiom § 86 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹¹, nie zapewniono pomieszczeń higieniczno-sanitarnych przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych (w okresie objętym kontrolą Pani Dyrektor nie zgłaszała Miastu Suwałki potrzeby dostosowania tych pomieszczeń do potrzeb osób niepełnosprawnych).

Uczniom zapewniono profilaktyczną opiekę zdrowotną i pomoc przedlekarską. Od dnia 1 listopada 2010 roku w Ośrodku funkcjonował gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej prowadzony przez NZOZ z siedzibą w Suwałkach.

8. Na utrzymanie Ośrodka wydatkowano łącznie: 5.939 tys. zł w 2010 roku, 6.381 tys. zł w 2011 roku i 1.844 tys. zł do 31 marca 2012 roku. Analiza wydatków na łącznie 6.691 tys. zł, tj. 54,31% wydatków ogółem w latach 2010-2011 (12.320 tys. zł) wykazała, że były one realizowane zgodnie z planem finansowym. Analiza wydatków w latach 2010-2011 na łącznie 309,6 tys. zł (w tym na 274,5 tys. zł na zakup żywności i 35 tys. zł za zakup materiałów i wyposażenia) wykazała, że wydatków dokonywano w sposób oszczędny i celowy oraz w wysokości i w terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, stosownie do postanowień art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹², a w przypadku zakupu żywności – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹³.

Średni miesięczny koszt utrzymania ucznia w Ośrodku w 2011 roku, w stosunku do 2010 roku zwiększył się o 1.329,26 zł (17,81%), tj. z 7.465,29 zł do 8.794,65 zł, w tym: w Szkole Przesposabiającej do Pracy o 742,66 zł (55,88%), tj. z 1.329,14 zł do 2.071,80 zł w Gimnazjum o 244,05 zł (13,41%), tj. z 1.819,87 zł do 2.063,92 zł, w Szkole Podstawowej o 242,39 zł (9,85%), tj. z 2.460,62 zł do 2.703,21 zł oraz w Internacie o 100,26 zł (5,4%), tj. z 1.855,46 zł do 1.955,72 zł. Powodem wzrostu średnich kosztów utrzymania ucznia były głównie: mniejsza liczba uczniów, wzrost wynagrodzeń w związku z ich waloryzacją oraz uzyskanie przez część nauczycieli, zatrudnionych w Szkole Przesposabiającej do Pracy, wyższego stopnia awansu zawodowego.

9. Ośrodek rzetelnie wykazywał w SIO dane o liczbie uczniów niepełnosprawnych, zgodnie z rodzajami ich niepełnosprawności (dane liczbowe ujęte w tym systemie, były zgodne z księgą uczniów Ośrodka).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1) planowanie działań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego i sposobu ich realizacji w stosunku do uczniów Szkoły Przesposabiającej do Pracy, zgodnie z wymogami § 20 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia

¹¹ Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm. Zgodnie z §2 ust. 1 tego rozporządzenia jego przepisy stosuje się przy projektowaniu, budowie i przebudowie oraz zmianie sposobu użytkowania budynków

¹² Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm., a do 31 grudnia 2009 r. – art. 35 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.)

¹³ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach,

- 2) informowanie w formie pisemnej rodziców lub pełnoletniego ucznia o ustalonych formach, sposobach i okresie udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiarze godzin, w których poszczególne formy pomocy będą realizowane, stosownie do wymogów § 21 ust. 2 ww. rozporządzenia,
- 3) podjęcie działań w celu przystosowania, stosownie do wymogów rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, pomieszczeń higieniczno-sanitarnych na I kondygnacji budynku Ośrodka do potrzeb osób niepełnosprawnych.

* * *

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, zwraca się do Pani Dyrektor o przedstawienie w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

DYREKTOR DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli
z up.
Agata Katarzyna Ciupa
WICEDYREKTOR